

(Đề có 03 trang)

I. ĐỌC HIỂU (6,0 điểm)

Đọc ngữ liệu sau

CƠN “TAI BIẾN” CỦA THIÊN NHIÊN

- Tiến Đông -

Theo nhiều chuyên gia về khí tượng thủy văn, lũ ống, lũ quét là những hiện tượng dòng chảy cực đoan khi một khối lượng nước khổng lồ di chuyển nhanh từ địa hình cao xuống thấp. Do dòng nước chảy xiết cuốn theo nhiều vật chất như đất, đá, cây cối trên đường di chuyển nên nó có sức tàn phá lớn. Chính vì thế mà nó được ví như một dạng “tai biến” nguy hiểm có thể tàn phá nặng nề khu vực miền núi, nơi mà hình thái thiên tai này thường xuyên xuất hiện.

Trên địa bàn Nghệ An, trong khoảng hơn 10 năm trở lại đây, liên tục xuất hiện những trận lũ ống, lũ quét tàn phá kinh hoàng tại nhiều địa phương. Nặng nề nhất là lũ quét tại xã Nậm Giải (Quế Phong) vào tháng 10/2007, khiến 13 người tại bản Pục và bản Méo bị cuốn trôi.

(Lũ quét thường gây thiệt hại nặng nề về người và tài sản. Ảnh: Tiến Đông)

Tại xã Yên Tĩnh (Tương Dương), trận lũ quét trong đêm 26/5/2009 cũng khiến 5 người dân bản Pa Tý thiệt mạng. Ngoài ra, vào các năm 2011, 2013, 2018... nhiều trận lũ quét cũng đã xảy ra trên địa bàn các huyện Kỳ Sơn, Tương Dương, Quỳnh Hợp gây nhiều mất mát, đau thương. Trận lũ quét ngay đêm mùng 1 rạng sáng mùng 2 tháng 10 tại xã Tà Cạ và thị trấn Mường Xén, huyện Kỳ Sơn mới đây để lại những hậu quả vẫn chưa thể khắc phục xong. [...]

Để cảnh báo tình hình mưa lũ, trên hệ thống sông Cả thuộc địa phận Việt Nam, đã có nhiều trạm quan trắc, trạm khí tượng, thủy văn được bố trí dọc sông Cả và các phụ lưu, cho các kết quả dự báo tương đối chính xác về tình hình mưa lũ.

Tuy nhiên, theo ông Nguyễn Xuân Tiến - Phó Giám đốc Đài khí tượng, thủy văn khu vực Bắc Trung Bộ, hiện nay điểm xa nhất đặt trạm khí tượng thủy văn là tại thị trấn Mường Xén (Kỳ Sơn), trong khi phần lưu vực sông Cả rộng lớn nằm trên đất Lào thì chưa có một trạm quan trắc nào, việc trao đổi thông tin, dữ liệu cảnh báo mưa lũ gặp rất nhiều khó khăn. Ngay hệ thống ra đa cũng chỉ quét được trong phạm vi 300km, còn để có thể cảnh báo sớm trong phạm vi xa hơn nữa thì chưa thể...

(<https://baonghean.vn/lu-ong-lu-quet-con-tai-bien-tan-pha-tan-hoang-mien-tay-xu-nghe-10245247.html>)

Thực hiện các yêu cầu sau

Câu 1. (0,5 điểm) Xác định kiểu văn bản *Con “tai biến” của thiên nhiên*.

Câu 2. (0,5 điểm) Chỉ ra phương tiện phi ngôn ngữ được sử dụng trong văn bản.

Câu 3. (0,5 điểm) Thông tin trong văn bản trên được trình bày theo cách nào?

Câu 4. (1,0 điểm) Phân tích cách trình bày thông tin được nêu ở câu 3.

Câu 5. (1,0 điểm) Tác giả đã đề cập đến những khó khăn nào của hệ thống quan trắc và công tác cảnh báo lũ quét? Theo em, việc đề cập đến những khó khăn này có vai trò gì trong việc thực hiện mục đích thông tin và cảnh báo của văn bản?

Câu 6. (1,0 điểm) Xác định thành phần biệt lập trong câu văn sau và nêu chức năng thực hiện.

Tại xã Yên Tĩnh (Tương Dương), trận lũ quét trong đêm 26/5/2009 cũng khiến 5 người dân bản Pa Tý thiệt mạng.

Câu 7. (1,5 điểm) Sau khi đọc xong văn bản *Con “tai biến” của thiên nhiên*, em hiểu thêm điều gì về lũ ống, lũ quét? Dựa vào những hiểu biết đó, em hãy hướng dẫn mọi người những việc cần làm khi xảy ra lũ.

II. VIẾT (4,0 điểm)

Vòi rồng (lốc xoáy) không chỉ là hiện tượng thiên nhiên đáng sợ mà còn là nỗi ám ảnh của nhiều quốc gia, trong đó có Việt Nam. Chính vì thế, em hãy viết bài văn thuyết minh giải thích hiện tượng này.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

(Nguồn: https://vi.wikipedia.org/wiki/V%C3%B2i_r%E1%BB%93ng)

- Vòi rồng là hiện tượng gió xoáy rất mạnh, phạm vi đường kính rất nhỏ, hút từ bề mặt đất lên đám mây vũ tích, tạo thành hình như cái phễu di động, trông giống như cái vòi.
- Phần lớn vòi rồng được hình thành từ một dạng mây giông đặc biệt là mây giông tích điện.
- Đại diện của trung tâm Dự báo khí tượng Thủy văn quốc gia cho biết thêm: “*Vòi rồng là một hiện tượng khí tượng tự nhiên hình thành khi trong bầu khí quyển có những xáo trộn không khí mạnh,*

thường xuất hiện trong các cơn dông mạnh hoặc trước khi bão xuất hiện và hoàn toàn không liên quan đến những cái gọi là điềm báo.”

- Một đám mây có thể kéo dài trong vài giờ, xoáy tròn trong vùng có đường kính từ 10 đến 16 km, di chuyển hàng trăm dặm và sinh ra vô số ống hút khổng lồ.

- Đường kính của vòi rồng có thể thay đổi từ vài chục mét cho tới vài kilômét. Nhưng đa số các lốc xoáy có đường kính vào khoảng 50 m.

- Âm thanh vòi rồng thường là tiếng đùng đùng liên tục.

- Vòi rồng có thể có màu đen hoặc trắng, tùy thuộc những thứ mà nó cuốn theo.

- Độ mạnh của lốc xoáy tăng dần từ F0 đến F5.

+ Vòi rồng yếu nhất (F0) có thể phá hủy ống khói và các biển hiệu.

+ Cấp mạnh nhất (F5) chúng có thể thổi bay những căn nhà khỏi móng.

- Những trận vòi rồng lớn xảy ra trong lịch sử:

+ Ngày 22 tháng 4 năm 2011 tại Joplin, Missouri Mỹ làm 138 người chết.

+ Ngày 2 tháng 11 năm 2017 tại Phú Yên, Việt Nam 11 người chết và 10 người mất tích, hàng trăm tàu đánh cá neo đậu ở các bến bãi bị sóng gió nhấn chìm và xô đập hư.

+

Vòi rồng xuất hiện ở Bến Tre chiều 23/8/2021
(Nguồn: thanhnien.vn)

Vòi rồng nguy hiểm xuất hiện tại Việt Nam
(Nguồn: laodongthudo.vn ngày 17/4/2017)

-HẾT-

